

מ ז כ ר

תאריך: 9 באוקטובר 2023

מאת: מחלקת דיני עבודה, פרל כהן צדק לצר ברץ, עורכי דין

לקוחות יקרים שלום רב,

מלחמת חרבות ברזל – זכויות עובדים

בימים אלה, מדינת ישראל נמצאת בעיצומה של מלחמה ולהלן ריכזו מידע עיקרי ביחס לזכויות העובדים בכל הקשור לנוכחות בעבודה על רקע המצב הבטחוני הנוכחי.

חוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו – 2006 (להלן: "החוק")

בהתאם לסעיף 2 לחוק, כאשר מוכרז מצב מיוחד, עובד רשאי להיעדר מהעבודה בשני מקרים:

1. לפי הכרזת המצב המיוחד, העובד אינו יכול להתייצב לעבודה או לבצע עבודה.
2. העובד נדרש להשגיח על ילדו שמתחת לגיל 14 שנים, עקב סגירת מוסד החינוך שבו לומד הילד, ובתנאי שהילד נמצא בחזקתו הבלעדית או שכן זוגו של העובד עובד או עצמאי ואינו יכול להיעדר מעבודתו.

היעדרות מהעבודה תחת אחת הנסיבות הקבועות בחוק

עובדים שנעדרים מהעבודה מאחר שבהתאם להנחיות פיקוד העורף הם אינם רשאים להתייצב או לבצע עבודה או שאין במקום העבודה שלהם מרחב מוגן – רשאים להיעדר מהעבודה והם מוגנים מפיטורים. נושא הפיצוי לעובדים בדרך כלל נבחן בדיעבד ולאחר תום הלחימה ולעניין זה נציין לדוגמא את צווי ההרחבה שניתנו במבצע שומר חומות, מבצע עמוד ענן, מבצע צוק איתן וכיוב', שחייבו את המעסיקים לשלם תשלום שכר לעובדים בדיעבד.

על רקע מקרי עבר, על המעסיקים לשלם שכר לעובדים המפורטים לעיל שכר עבודה בגין היעדרותם, כאילו עבדו כרגיל (ללא ניכוי יום מחלה או היעדרות). אנו מניחים, שכפי שהיה בעבר, יגובשו הסכמות בדבר פיצוי המעסיקים על תשלום שכר העובדים, לפי תביעות שיגישו לאוצר וכפי שנקבע במקרים אחרים במסגרת הוראות שעה לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נוק מלחמה ונזק עקיף).

עובד במפעל חיוני

בהתאם לסמכותו לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז – 1967 (להלן: "חוק השירות"), ביום 7.10.2023 חתם שר העבודה על צו להחלת הוראות פרק ד' לחוק השירות שמשמעותו שעובדים במפעלים למתן שירותים קיומיים יוכלו להמשיך ולעבוד גם בשטח שהוכרז תחת "מצב מיוחד" על ידי פיקוד העורף.

מדובר במקומות עבודה המספקים שירותים או מוצרים קיומיים וכן כל שירות שיש לספק לשם מניעת פגיעה חמורה באוכלוסייה או שירות שלדעת שר העבודה הוא חיוני לקיום אספקה או לטיפול באוכלוסייה ובכלל זה אספקת מים, חשמל, גז, מזון, שירותי אשפוז ובריאות, תברואה, תקשורת, דואר, מוסדות רווחה ושירותים תומכים, שירותי תחבורה, נמלים, רשויות מקומיות, משרדי ממשלה, מפעלים התומכים בצבא וכל שירות אחר התומך בקהילה.

עובד במפעל קיומי חייב להתייצב לעבודה כפי שנדרש וככל שלא יעשה כן הוא אינו זכאי לשכרו.

היעדרות אחרת מהעבודה

עובדים שאינם מגיעים לעבודה בשל חשש מהמצב הבטחוני, כאשר אין הוראה מגופי הבטחון האוסרת על הגעה למקום העבודה (מקום עבודה ממוגן ומחוץ לאזורי הלחימה), לא יהיה זכאי לפיצוי מהמעסיק בגין היעדרות מהעבודה והיעדרות כזו תנוכה כיום חופשה או כהיעדרות (אם לעובד אין ימי חופשה צבורים).

עבודה מרחוק

במסגרת הפררוגטיבה הניהולית הנתונה לו, מעסיק רשאי להתיר עבודה מרחוק, ככל שניתן.

האם ניתן לפטר עובד שמסרב להגיע לעבודה בשל המצב הבטחוני?

כאמור לעיל, לא ניתן לפטר עובד שמסרב להגיע למקום עבודה באזור שפיקוד העורף קבע שהעבודה בו אסורה או למקום עבודה שאינו ממוגן, ופיטורים כאלה יהיו חסרי תוקף. לעומת זאת, עובד שאינו מוגן מפיטורים לפי סעיף 2 לחוק, כמפורט לעיל, ומסרב להגיע לעבודה, יהיה אחראי לתוצאות סירובו. יחד עם זאת, אנו מציעים למעסיקים להפעיל שיקול דעת בכל מקרה על פי נסיבותיו.

אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה ו/או הבהרה.